jich nezakazuje. Zákonodárství naše nezakazuje zásadně kritiku soudů, jejich rozhodnutí nebo postupu, naopak zavedením veřejnosti hlavního líčení v řízení občanském i trestním umožňuje kontrolu, shledávajíc v ní jeden z prostředků k dosažení nestranného postupu soudu. Někdy ovšem kontrola veřejnosti může způsobit pravý opak toho, co sleduje zákon. Zákonodárství je těžko nalézti správné linie při určování mezí kritice tak, aby přispívala k nestrannosti soudů a nepůsobila opačně k postupu stranickému.

Přes tuto obtíž bylo by velkou chybou, kdyby zákonodárce chtěl omeziti jakoukoliv kritiku postupu a rozhodnutí soudního. Často pouze zásluhou kritiky byl soudy opuštěn nesprávný výklad práva. Bez kritiky veřejnosti, zejména tisku, sotva by byly odčiněny některé těžké justiční omyly. Ještě opatrněji musí zákonodárce postupovat, jde-li o vymezení hranic kritiky, pokud se obírá ne rozhodnutím, ale postupem soudu. Postup soudů pravidelně vyšší stolice nepřezkoumávají. Tam opravné prostředky jsou omezeny jen na případy výjimečné. Je nejvýš důležito, aby celé řízení soudní a chování se soudců za líčení nebudilo dojmu zaujatosti nebo stranickosti.

Někdy si strany stěžují na briskní chování soudcovo, jindy jde o konflikty s právními zástupci pro omezování jich práv nebo o způsob výslechu a protokolování výpovědí, jindy o přílišnou přísnost nebo velkou laxnost při udržování klidu a pořádku během líčení. I když tyto případy nejsou pravidlem, nýbrž výjimkou, musí zákonodárce hleďat cestu, jak jim zabránit. Kdežto opravné prostředky jsou ve velké části případů nemožné, připouští zákonodárce kontrolu veřejnosti, zprávy o průběhu líčení a posléze i kritiku. To odpovídá obecné potřebě.

Vyřizování úkonů t. zv. právní pomoci je zejména u větších soudů s rozsáhlejší agendou předmětem oprávněných stesků. Zvláště některé soudy mají v tomto směru smutnou pověst. Je známo, že tyto úkony bývají svěřovány soudcům nejméně zkušeným a že nezřídka bývají obstarávány ve skutečnosti dokonce soudcovskými čekateli. Při dnešním zatížení soudů a nedostatku personálu je to konečně pochopitelné. Dodáme-li, že právě oddělení pro právní pomoc bývají zatížena tak, že ani zkušenému soudci nebylo by často snadné agendu bez obtíží zvládnouti a že právě v těchto odděleních dochází k častějším přesunům personálu, neboť jsou zpravidla obsazena silami soudu jen dočasně přidělenými, uznáme, že nedostatky právní pomoci jsou zjevem zcela pochopitelným, ale pro výkon soudnictví velmi neblahým. Soudce dožádaný arci nerozhoduje ve věci samé ani nemá vlastní pravomoci, jeho úkol však přes to není pro soudní řízení nevýznamný. Vždyť provedený důkaz se pravidelně v hlavním přelíčení neopakuje — proto byl o jeho provedení soudce dožádán. Jest proto důležité, aby byl proveden vyčerpávajícím způsobem, neboť případné nedostatky přinášejí těžkou újmu stranám, bylo-li rozhodnuto na základě důkazu vadně provedeného nebo kuse protokolo-

vaného, nebo působí zbytečné náklady, třeba-li důkaz procesním soudem opakovati, nehledě k zbytečnému zaneprázdnění svědků, znalců a jiných zúčastněných osob. Proto bylo by na místě, aby vyřizování záležitostí právní pomoci byla i v dnešní, pro soudnictví tak svízelné době věnována při rozvrhu práce náležitá pozornost a aby nebylo toto odvětví soudní agendy bagatelisováno, jak se někdy děje.

Sedmá novela o úlevách soudních v Rakousku byla vydána jako zák. ze dne 23. prosince 1931 č. 6 BGB z r. 1932 a nabyla účinnosti od 16. ledna 1932. Podstatné novoty, které zavádí, jsou: 1. zvýšení hranice pro samosoudcovské spory u sborových soudů na 50.000 S; dále rozšíření působnosti samosoudců i na spory o uznání neb popření manželského původu dítěte a na spory o neplatnost manželství. Tím tedy učiněn byl další krok k rozšíření samosoudcovství, takže rozhodování senátem stane se řídkou výjimkou. Příčinou je prý hlavně okolnost, že projednávání před senátem neděje se pro nedostatek soudců takovým způsobem, aby zaručovalo, že bude dosaženo výhod s tímto obsazením soudu jinak spojených; 2. nepatrné věci zvýšeny na 150 S; 3. revisní suma zvýšena na 3000 S; zavedena revisní suma i pro rekursy v případech, kdy bude rekursu vyhověno; nepřesahuje-li totiž hodnota předmětu stížnosti 150 S, je revisní rekurs nepřípustný; nejde-li při rekursu výlučně o peníze a rekursní soud vyhoví rekursu, může zároveň vysloviti, že hodnota předmětu stížnosti nepřesahuje 150 S, což má pak za následek, že je dovolací rekurs nepřípustný. Toto omezení revisního rekursu platí i pro nesporné řízení.

Dnešní stav, způsobený opětovným záplatováním původního zákona, charakterisuje K l a n g (Jur. Bl. č. 2/1932) takto: »Pyšná budova civ. řádu soudního leží v troskách; na místo organického celku nastupuje soubor pomůcek z rozpaků. Silné první stolici, která měla podle úmyslu svého tvůrce nésti celé řízení, zlomen vaz, možnost nápravy ve vyšší stolici je dalekosáhlým omezováním opravných prostředků značně zúžena. Rakouský civilní řád soudní přestal alespoň jako systematický celek býti vzorem, jenž by povzbuzoval k napodobení.«

Osnova nového italského námořního zákona. Do rámce rozsáhlých kodifikačních prací, připravovaných komisí, ustanovenou královským dekretem z 3. VII. 1924, spadá osnova námořního zákona, vyšlá tiskem v r. 1931 (Roma, Instituto poligrafico dello Stato, stran 352) a doplňující osnovu nového obchodního zákona z r. 1925.

Osnova nového námořního zákona obsahuje normy veřejnoprávní i soukromoprávní, týkající se námořního obchodu, jež byly dosud obsaženy jednak v Codice di commercio (v druhé knize), jednak v Codice della marina mercantile. Toto sjednocení bylo logické, neboť osnova nového obchodního zákona upravuje zásadně toliko obchod pozemní, a nebylo by účelné vytvořiti z norem o ná-